

Gaza: Þetta er ekki stríð

Tungumálið er aldrei hlutlaust. Orðin sem við notum móta það sem heimurinn sér og hvað hann er tilbúinn að þola. Að kalla áframhaldandi herferð Ísraels í Gaza „stríð“ er að dulbúa einhliða útrýmingarherferð sem lögmætan átök. Samkvæmt öllum lagalegum og siðferðilegum mælikvörðum er það sem er að gerast ekki stríð heldur **röð stríðsglæpa gegn umsötruðu borgarafólki**, sem nær hámarki í glæpum þjóðarmorði.

Stríð eru háð á milli bardagamanna, stjórnað af reglum um átök og háð alþjóðlegum mannúðarlögum. Gaza hefur hins vegar engan her til að mæta yfirþyrmandi afli Ísraels. Það sem hefur þróast síðan 2007 undir umsátri – og með hörmulegri aukningu síðan 2023 – er kerfisbundið eyðilegging á getu fólks til að lifa, framkvæmt með sumum af fullkomnustu vopnum heims.

Þessi ritgerð mun sýna fram á hvers vegna Gaza má ekki lýsa sem stríði: í fyrsta lagi með því að skýra skilgreiningu á stríði og bardagamanni; í öðru lagi með því að skrásetja umfang eyðileggingarinnar sem Gaza hefur orðið fyrir; í þriðja lagi með því að afhjúpa gífurlegt ójafnvægi í hernaðarlegu valdi Ísraels og utanaðkomandi birgðastöðvum þess; í fjórða lagi með því að greina umsátrið sem vopn útrýmingar; í fimmta lagi með því að beita **þjóðarmorðssamningnum**; og að lokum með því að leggja áherslu á hvers vegna tungumálið sjálft skiptir máli andspænis grimmdarverkum.

1. Hvað telst sem stríð?

Genfarsáttmálarnir og alþjóðleg venjuréttur skilgreina stríð sem vopnuð átök á milli skipulagðra bardagamanna. **Bardagamaður** er einstaklingur sem löglega hefur rétt til að berjast – yfirleitt meðlimir í herafla ríkis, eða skipulagðar vopnaðar sveitir undir ábyrgri stjórnskipulagi. Bardagamenn mega vera skotmark í orrustu, en þeir eiga einnig rétt á vernd ef þeir eru teknir sem stríðsfangar. Borgarar mega hins vegar aldrei vera beint skotmark.

Þessi greinarmunur er ekki fræðilegur – hann er hornsteinn laga stríðsins.

Gaza uppfyllir ekki þessi skilyrði. Það hefur engan standandi her, sjóher né flugher. Mótstöðuhópar eru til, en þeir eru sundurleidir, illa búnir og yfirbugaðir af óviðjafnanlegri hernaðargetu Ísraels. Langflestir þeirra sem drepnir eru, eru borgarar. Að lýsa þessu sem stríði er því flokkunarvilla: rammi stríðsins gerir ráð fyrir jafnræði bardagamanna, en í Gaza sjáum við **einn af fullkomnustu herjum jarðar ráðast á óvopnaða og umsátnaða þjóð**.

2. Eyðilegging Gaza

Dauðsföll og meiðsl borgara

Fram til september 2025:

- **Opinber tala heilbrigðisráðuneytisins** skráir yfir **63.600 dauðsföll**, þar sem konur og börn eru langflestir.
- **Lekaðar upplýsingar frá ísraelskum leyniþjónustum** í ágúst 2025 sýndu að **83% af hinum látnu voru borgarar** – jafnvel samkvæmt stöðlum IDF sjálfs.
- Sérfræðingar áætla að **raunverulegur fjöldi dauðsfalla gæti verið 3-15 sinnum hærri** en opinber tala.
- Að minnsta kosti **hálf milljón hefur særst**, margir með lífsbreytandi aflimanir, sérstaklega börn.

Húsnæði og flótti

Um miðjan 2025 var **92% heimila** í Gaza skemmd eða eyðilögð, sem skildi nær alla þjóðina flóttafólk. Fjölskyldur lifa af undir presenningum og tjöldum meðal rústanna. Borgir eins og Gaza-borg og Khan Younis hafa verið breytt í auðnir.

Vatn og hreinlæti

- *Öll sex skólphreinsistöðvar* hafa verið eyðilagðar. Ómeðhöndlað skólp rennur nú beint út í Miðjarðarhafið, sem skapar vistfræðilega og heilsufarslega hörmung.
- **85% afsöltunarstöðva** eru annaðhvort eyðilagðar eða óstarfhæfar án rafmagns og eldsneytis. Fjölskyldur fá minna en **3 lítra af óöruggu vatni á mann á dag**, langt undir lágmarki til að lifa af í mannúðarskyni.
- Útbreiðsla vatnsborinna sjúkdóma er útbreidd, sérstaklega meðal barna.

Matur og landbúnaður

- Meira en **80% af ræktunarlandi, aldingarði og gróðurhúsum** hefur verið eyðilagt.
- Hungursneyð ríkir í norðurhluta Gaza. Hjálparflutningum hefur ítrekað verið hindrað eða ráðist á þá.
- Hungur er notað sem vopn. Myndir af börnum sem deyja úr hungri á sjúkrahúsum og flóttamannabúðum sækja á alþjóðlega samvisku.

Heilbrigðisþjónusta

- Sjúkrahús hafa orðið fyrir kerfisbundnum árásum. Af 36 sjúkrahúsum sem voru til staðar starfa aðeins 10-15 að hluta til.
- **Fæðingarheimili eyðilögð**, engin deyfing við skurðaðgerðir, aflimanir framkvæmdar án verkjalyfja, og engar birgðir fyrir nýrnaskilun eða krabbameinsmeðferð.
- Meira en 1.000 **læknar, hjúkrunarfræðingar, sjúkraliðar og sjúkrabílstjórar hafa verið drepnir**, sem gerir Gaza að hættulegasta stað í heimi fyrir heilbrigðisstarfsfólk.

Menntun og komandi kynslóðir

- Skólar, háskólar og skjól Sameinuðu þjóðanna hafa verið sprengd.
- Börn Gaza – meira en helmingur þjóðarinnar – hafa misst ekki aðeins heimili sín og fjölskyldur, heldur einnig menntun og loforð um framtíð.

Samfelld áhrif eru **niðurrif getu heils samfélags til að vera til.**

3. Yfirpyrmandi hernaðarmáttur Ísraels Mannafli

Ísrael heldur úti einum stærsta og fullkomnasta her í heimi miðað við íbúafjölda:

- **170.000 virkir hermenn, 465.000 varaliðar, og 35.000 hálfhernaðarlegt starfsfólk** – samtals um **670.000** hermenn tilbúnir til að kalla til vopna.

Loftmáttur

- **45 F-35I „Adir“ laumufarar**, einhverjir fullkomnustu flugvélar sem byggðar hafa verið.
- **174 F-16** og **66 F-15**, fær um bæði nákvæmnisárásir og loftforystu.
- Könnunarflugvélar, eldsneytisáfyllingarflugvélar og AWACS fyrir lengri verkefni.
- Víðfeðm drónafloti (Heron, Hermes, Eitan), notaður bæði til eftirlits og nákvæmnisárása.

Landher

- Hundruðir **Merkava skriðdreka** (Mark 3 og 4).
- Þúsundir brynvarinna mannskapsflutningatækja, þar á meðal Namer og Achzarit.
- Nákvæmnisstórskotalið, eldflaugaskotbúnaður og brynvörð verkfræðitæki til eyðingar í borgum.

Sjóher og kjarnorkuafstraun

- Þýsksmíðaðir **Dolphin-þyngdar kaubátar**, sem talið er að séu vopnaðir skemmtiflaugum með kjarnorkugetu, sem gefur Ísrael annars konar árársargetu.
- Nútímalegur sjóher með korvettum, eldflaugabátum og stuðningsskipum.

Kjarnorkuvopnabúr

- Ísrael heldur úti stefnu um óvissu en er almennt talið eiga **80–200 kjarnorkusprengjur**, sem hægt er að skjóta með flugvélum, ballistískum eldflaugum og kaubátum.
- Þetta gerir Ísrael að einu kjarnorkuveldi Miðausturlanda.

Utanaðkomandi birgðir

- **Bandaríkin** veita milljarða í árlega hernaðarlega aðstoð, stöðugar sendingar á skotfærum og háþrúðum flugvélum.
- **Þýskaland** útvegar kaubáta, herskip, vélar ökutækja og nákvæmnisvopn, oft á niðurgreiddum kostnaði.
- Í júní 2025 fluttu **14 flutningaflugvélar frá Bandaríkjunum og Þýskalandi** nýjar hernaðarbirgðir.

Gegn þessu óviðjafnanlega vopnabúri hefur Gaza enga skriðdreka, engar orrustuflugvélar, engan sjóher og enga kjarnorkuafstraun. Ójafnvægið er algjört.

4. Umsátrið sem vopn útrýmingar

Síðan 2007 hefur Gaza þolað umsátur – lengsta umsátur sögunnar. Síðan október 2023 hefur það helst í algjöra lokun.

- Ekkert rafmagn fyrir sjúkrahús.
- Matur og lyf haldin við landamærin.
- Eldsneyti og endurbyggingarefni bönnuð.
- Mannúðarsendingar hindraðar eða ráðist á.

Hefðbundnar umsátrar miða að því að þvinga andstæðingarher til að gefast upp. Umsátur Gaza miðar að eyðileggingu borgaralífs.

5. Þjóðarmorð, ekki stríð

Þjóðarmorðssamningurinn frá 1948 skilgreinir þjóðarmorð sem athafnir framkvæmdar með ásetningi að eyða, að hluta eða öllu leyti, þjóð, þjóðernishóp, kynþátt eða trúarhóp. Þetta felur í sér:

1. **Drep á meðlimum hópsins** – tugþúsundir Palestínumanna, aðallega konur og börn, drepnir.
2. **Að valda alvarlegum líkamlegum eða andlegum skaða** – fjölda aflímanir, áfall, hungur, ómeðhöndlaðir sjúkdómar.
3. **Að leggja á lífsskilyrði sem miða að eyðileggingu** – eyðilegging heimila, búa, vatns, heilbrigðisþjónustu og skjóls.
4. **Að setja á ráðstafanir til að koma í veg fyrir fæðingar** – hungur, heilbrigðiskreppa og eyðilegging fæðingarþjónustu hindra æxlun.
5. **Að flytja börn með valdi** – tilgangsmiðað, að senda börn í fjöldagrafir nær útpurrkun næstu kynslóðar.

Þetta er ekki getgáta. **Alþjóðasamtök þjóðarmorðsfræðinga (IAGS), Amnesty International, Læknar án landamæra** og ísraelskir mannréttindahópar eins og **B'Tselem** hafa allir lýst yfir að aðgerðir Ísraels í Gaza séu þjóðarmorð.

6. Hvers vegna tungumálið skiptir máli

Að kalla þetta stríð er ekki aðeins ónákvæmt – það er samsekur. Stríð felur í sér tvo aðila sem berjast undir reglum um átök. En Gaza er enginn vígvöllur. Það er meira eins og vopnaður maður sem ræðst á óvopnað barn. Enginn myndi kalla það „bardaga“.

Að halda áfram að kalla Gaza stríð er að hreinsa grimmdarverk, gera þjóðarmorð eðlilegt og svíkja fórnarlömbin.

Niðurstaða

Aðgerðir Ísraels í Gaza eru ekki stríð. Þær eru **röð stríðsglæpa gegn umsötruðu borgarafólki**, studdar af einum af fullkomnustu herjum heims og stöðugt endurnýjaðar af bandamönnum hans. Herferðin uppfyllir lagalega skilgreiningu þjóðarmorðs og fer fram úr öllum trúverðugum skilningi á stríði.

Þetta er ekki stríð. Þetta er þjóðarmorð – útrýmingarstríð.

Heimildir

- Alþjóðasamtök þjóðarmorðsfræðinga, *Ályktun um Gaza*, 2025
- Amnesty International, Læknar án landamæra, B'Tselem – yfirlýsingar um þjóðarmorð
- Heilbrigðisráðuneyti Gaza, OCHA Sameinuðu þjóðanna – opinberar uppfærslur um fórnarlömb
- Ísraelskar herupplýsingar um dauðsföll borgara
- *Lancet* rannsókn á dauðsföllum í Gaza
- OCHA Sameinuðu þjóðanna, *Uppfærslur á mannúðarástandi*
- Alþjóðlega björgunarnefndin, *Staðreyndir um Gaza-kreppuna*
- Global Firepower, *Hernaðarlegur styrkur Ísraels*
- Búnaður ísraelska flughersins
- Kjarnorkuvopnabúr Ísraels
- Middle East Monitor, *Vopnasendingar Bandaríkjanna og Þýskalands*